

Kol Jálkov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

ד' אלול התשפ"ב – 2022. augusztus 31.

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 53. szám

Hetizakasz

SOFTIM

פרשת השבוע: שפטים
הפטרה: אנכי אנכי

„Ne hajlítsd el az ítéletet, ne ismerj tekin-télyt és ne fogadj el megvesztegetést, mert a megvesztegetés megvakítja a bölcsék szemeit és elferdíti az igazak szavait. Igazságot; csak igazságot kövess, hogy élj és elfoglaljad az országot, melyet az Örökkévaló, a te Istened ad neked.”

Szept. 2.
הדלקת הנרות: 19:04

Szept. 3.
מעריב במוצאי ש"ק: 20:08

Tóra-avató ünnepség a Kazinczy nagyzsinagógában

A Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség nagy örömmel és tisztelettel értesíti Tagjait, más Hit-testvéreket és az Érdeklődőket, hogy röviddel az 5783-as újév előtt, 2022. szeptember 21-én, azaz elul hó 25-én תורה ספר תורה-t, azaz Tóra-avató ünnepséget tart a Kazinczy utcai nagyzsinagógában.

ישראל: ועתה כתבו לכם את-השירה הזאת ולמדה את-בני-ישראל שימה בפייהם למען תהיה-לי השירה הזאת לעד בבני

– „És most írjátok föl magatoknak ezt az éneket és tanítsd meg rá Izrael fiait, tedd azt a szájukba, hogy legyen számomra ez ének tanúnak Izrael fiai ellen.” (5Mózes 31:19.) – A Tóraírás micvájának legmagasabb szintű teljesítését, vagyis egy egész tekercs megírását csak a legkivételesebbek tudják teljesíteni, most azonban mi is osztozhatunk ebben a gyönyörű micvában.

A Tóra-avatás mindig felemelő alkalom, azonban ez az ünnepség a hazai orthodox történelemben még két okból is magasztos alkalomnak ígérkezik. Egyrészt, a tragikus emlékü vészkor-szak óta nem volt Tóra-avató ünnepség

a Kazinczy utcai nagyzsinagógában, másfelől pedig az új Tóra-tekercs nem mások adományozzák, mint a fővárosi orthodox hitközség 1879-ben megválasztott első rab-bijának, a מחנה חיים halhatatlan szerző-

jének, vagyis a Chájim Szófer rabbinak az unokái. Ilyen szép, korszakon átívelő hagyományláncolatot csak ritkán tapasztalhat meg meg az ember – áldott legyen az Örökkévaló, hogy kiérdemelhetjük ezt a nem mindennapi alkalmat.

Szeptember 21-én szerdán délután (a pontos óra még egyeztetés alatt) szeretettel várjuk az ünneplő közösséget a Hanna emeleti különtermében a Tóra-tekercs befejezésére, majd a Tóra chüpe alatt – a Dob utca, Klauzál tér, Nagy Diófa és Wesselényi utcák érintésével – a Kazinczy utcai nagyzsinagógába kísérésére, a zsinagógában tartandó ünnepi beszédekre és a közös imádkozásra!

English Corner - Parashat Shoftim

In parashat Shoftim we find a mitzvah which presents us with a great difficulty: “Do not construct a matzevah, which HaShem your God hates.” A matzevah is a stone which is set up for wine libations. The problem is that we have already encountered the concept of matzevah in the Torah, and it was built by none other than Yaakov Avinu.

How can there be anything wrong with building a matzevah if Yaakov Avinu himself built one? RaShI asks this question and answers that a matzevah was indeed beloved to HaShem in the days of the forefathers. However, nowa-

days, when the Canaanites use it for idolatrous purposes, it has become hateful to HaShem. Rav Hirsch contrasts mizbeach, altar, with matzevah and presents a fascinating insight into why matzevah has become unacceptable.

A matzevah is taken straight from nature. It is a single stone, the creation of which didn't involve man in any way. It represents a tribute to HaShem as the Creator of the world. A mizbeach, on the other hand, is a group of stones which is arranged by man. In religious service, it signifies not only that there is a Creator, but that He expects participation

from man. HaShem is a God of mizbeach. HaShem is a God who wants to create a meaningful relationship with us, and He expects absolute dedication from us at all times.

We are to earn this relationship by means of the free choice that He grants us, and there must therefore be possibilities for both reward and punishment. “You shall pursue perfect righteousness,” reminding us that HaShem does not want tribute, but unswerving dedication to the principles of the Torah. (Slifkin, Brea)

Shabbat Shalom, Paskesz Sharon

Softim (5Mózes 16:18–21:9.)

„Bírákat és tisztviselőket tégy magadnak mind a kapuidban, melyeket az Örökkévaló a te Istened ad neked, törzseid szerint, hogy ítéljék a népet igaz ítélettel.” (5Mózes 16:18.)

Mit jelent az, hogy „tégy magadnak”, egyes számban? A bírák, a bíróság, – bész din – kijelölése a közösség feladata, nem pedig az egyéné!

Azt mondja erre Rabbi Chájim Vitál, hogy az embernek jónéhány „kapuja” van, melyek elé bírákat, felelősöket kell tenni. Ezek fognak vigyázni, felügyelni arra, hogy ezeken a kapukon mi mehet ki, illetve mi jöhet be. Ilyen kapuk az ember szemei, fülei, szája stb. Nem véletlen, hogy ezt a hetiszakaszt mindig ekkor, elul hónapjában olvassuk. A Tóra figyelmeztetni akar bennünket, hogy egész évben, de különösen az év utolsó

hónapjában nagyon kell vigyáznunk ezekre a kapukra. Úgyel-nünk kell arra, hogy úgy használjuk őket, ahogy azt a Teremtő elvárja tőlünk. Vigyázzunk a szemünkre, hogy csak azt lássuk és azt nézzük, amit szabad nézni! Vigyázzunk a fülünkre, hogy csak azt halljuk, amit szabad hallani! És vigyázzunk a szánk-ra, hogy csak azt mondjuk, amit szabad mondani! (תיבוח שלום)

„Te pedig pusztítsd ki az ártatlan vért közepedből, midőn azt teszed, ami helyes az Örökkévaló szemében.” (5Mózes 21:9.)

A RÁSI azt mondja, hogy azt tanítja itt az Írás, hogyha megtalálják a gyilkost miután nyakát szegték az üszőnek, ki kell végezni és ez az, ami helyes az Örökkévaló szemében. Kérdés az, hogy miért hívja a gyilkos vért ártatlan vérnek a poszuk, hiszen halálra köteles, mivel gyilkolt!

Minden bűnnél, habár a Teremtő engesztelést ad a megtérőnek, mégis marad valamiféle csorba, míg ki nem javítjuk a bűnt teljesen. Így van ez itt is. Habár a város vénei hoznak egy üszőt, amelynek nyakát szegik, mégis megmarad a bűnnek a foltja. Úgy, ahogyan áll Börésisz könyvében (4:10.): „[...] testvéred elontott vére kiált hozzám a földről.” A vér forr, egészen addig míg a gyilkos el nem nyeri méltó büntetését. Ezután azonban megnyugszik az elhunyt tiszta vére, és a bűn is „eltűnik”.

Ezt mondja itt az Írás: „pusztítsd ki az ártatlan vért” – az áldozat ártatlan véré, mely „forr”, és kiált hozzám. Hogyan? Úgy, hogy megbünteted a gyilkost, mert ez az „ami helyes az Örökkévaló szemében”, és ekkor tűnik el teljesen a bűn a földről. (דברי יחזקאל)

Gut sábesz, Paskesz Žev

Elul és a sófár

Beköszöntött elul hónap, a Kazinczy utcában, mint szerte a vallásos világban mindenhol felhangoztak az első sófár-hangok is.

A sófár-fúvást ros chódes második napján, idén vasárnap kezdtük meg és onnantól mindennap a sácharisz ima után négy hangot (תרועה, שברים, תקיעה) és (תקיעה) fújnak, csak erev ros hásáná előtti napon szakítják meg a rendet, hogy szünetet tartsanak az önkéntes fúvások és a micva-köteles fúvások között.

A sófár fúvásának ebben a hónapban az az oka és célja, hogy a népet bűnbánatos megtérésre ébressze. Mert olyan a sófár természete, hogy felébreszt és felriaszt, miként az Írás mondja: „אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, – Megfújják-e a sófart a városban, hogy a nép meg ne riadna [...]” (Amosz 3:6.)

A mi országainkban továbbá az is szokás, hogy elul hó ros chódesének második napjától szukkot záró ünnepének napjáig, minden reggel és este az ima után elmondják a 27. zsoltárt. Ez a szokás a versnek azon midrás magyarázatán alapszik, mely szerint: „az Örökkévaló a világosságom, ros hásáná napján és az én üdvösségem, jom hákipurim napján, mert בסוכה a sátrába rejt, ez pedig a sátrak ünnepére mutat. Zsoltárokat is szoktak mondani együtt a közösséggel, mindenütt a helyi szokás szerint.

Mihelyst elul hava belépett, az engesztelés napjáig, ha az ember levelet ír a felebarátjának, köteles jelezni levelének az elején vagy a végén, hogy imádkozik érte és áldja, hogy a beköszöntő napokon írassék be és pecsételtesék meg a jó élet könyvébe.

A nagy és félelmes napok előimádkozója meg a sófár-fúvó

már három nappal a zsidó újév előtt tartsák magukat távol minden olyan dologtól, ami tisztátalanságot okozhat és tanulmányozzák ki-ki képessége szerint az ünnepi imák és ünnepi költemények magyarázatát és a sófár-fúvás szabályait. Muszor, vagyis erkölcsoktató könyveket is tanuljanak, melyek felserkentik az ember szívét, hogy féljen az Örökkévaló rettenetességétől és fensége fényétől, mikor fölkel megítélni a földet.

Ha egy közösségnek – az Örökkévaló mentsen tőle – nem akad olyan sófár-fúvójuk, aki Tóra-tudós volna, nézzenek utána, hogy a מקריא a sófár-hangok diktálójá legyen mindenestre Tóra-tudós és legyen gyakorlott a sófár-fúvás szabályaiban, hogy az esetben, ha tévedés esnék a sófár-fúvásban, tudja, mit kell tennie és megvizsgálni is tudja a sófárt, hogy alkalmas-e.

Ráv Shach és az igazság elferdítése

Nem olyan régen, az internet népszerű há-láchá-tudósa, Yair Hoffman rabbi egy inspiráló történetet idézett fel a 20. század egyik meghatározó rabbijának életéből a The Yeshiva World oldalán. Elázár Shach זצ"ל rabbi szívmengető elbeszélést közöljük mi is.

Az Egyesült Államokban volt egy fiatal házaspár, akik leányukkal együtt Bné Brákba költöztek. A család még Amerikában betért a Tóra zsidóságába és mert spirituálisabb környezetbe vágyódtak, ezért a Szentföldre költöztek. A gyermeküket egy בית יעקב-ba küldték, azonban ott az osztálytársak sokat piszkálták őt, miért aztán a lány nem szeretett volna visszamenni az iskolába.

A szülők Ráv Elázár Menáchem Man Shach (1899–2001) rabbihoz, a panyevicser jesiva vezetőjéhez fordultak, s a rabbi azt kérte, hogy hozzák el hozzá a lányt.

Amikor a megilletődött leány a rabbi elé lépett, akkor ezt kérdezte tőle Ráv Shach: „Tudod te, hogy én ki vagyok?” A leány rögtön felelt: „Persze, maga Ráv Shach!”

A rabbi erre ezzel folytatta: „Igen, de mondd neked még valamit. Tudad-e azt is, hogy én is גר egy jövevény vagyok? És nem csupán én, de a בית יעקב sok tanára is betért. Nincs azzal semmi probléma, ha valaki גר, sőt, valójában egy különösen értékes dolog, melyre büszkék lehetünk. Tehát, ha valaki bármi negatív megjegyzést tesz ezzel kapcsolatban, csak mosolyogj, és légy büszke magadra, hogy a Tóra szerint élsz.”

Ráv Shach széles körben ismert volt az „אמת” vagyis az igazság iránti elkötelezettségéről. Miután a fiatal leány távozott, a szobában jelenlévő segítők csodálkozva álltak rabbijuk előtt, s megdöbbenve kérdezték, hogy mégis hogyan keltette azt az érzést a lányban, hogy a rabbi egy betért volna.

A rabbi erre a következő magyarázatot adta elő: „Azért, hogy valakiből eltávolítsuk gyötrelmét, szabad hazudni is. A Bölcséink azt tanítják,

hogy azok, akik mindig a legnagyobb körültekintéssel az igazság elmondására törekszenek, hogy harmóniát és békét teremtsenek, nekik megengedett az »elkanyarodás«. Ebbe beletartozik az is, hogy apró hazugsággal enyhítsük valaki kínját.”

„Ennek ellenére viszont,” – folytatta Ráv Shach – „ha lehetséges, mindig előnyös olyan kifejezéseket használni a valóság elferdítéséhez, melyek technikailag igazak, jóllehet azt a beszélgetőpartner másként értelmezi. Úgy áll a התשפ"ב-ban: »Szeressétek az idegent (גר), mert idegenek voltatok Egyiptom országában.« (5Mózes 10:19.) Gyakorlatilag tehát mindannyian idegen jövevények vagyunk, legalábbis azok leszármazottjai...”

A fiatal hölgy pedig visszatért az iskolába és Ráv Shach inspirációjának hála teljesen beilleszkedett az új környezetébe és a vallásos zsidó világ példaértékű tagja lett.

Ráv Shach történetéből láthatjuk, hogy az „אמת”, vagyis az igazság betartása olyan, mint a sábesz megtartása. Szombatonként alaposan be kell tartanunk a 39-féle munkatilalmat, s az azokból levezetett rabbinikus tiltásokat, azonban ha „פקודה נפש”, vagyis egy lélek megmentése forog fent, akkor gyorsan kell cselekednünk és a szabályokat félretehetjük.

Vagyis, ha azt látjuk, hogy valaki gyötrelme az igazság kis elfordításával enyhíthető, akkor kötelességünk megtenni azt. Ráv Shach története rendkívüli módon inspiráló ennek az elvnek a betartásában.

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Pesti Sul • Teleki Stiebel • Női Klub • Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Hanna Garden étterem

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Asztalfoglalás: (06 1) 342 1072

web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

Ráv Mose Szófer jorcájtja

A polgári naptár szerint idén szeptember 3-ára, sábeszre esik a neves tiszafüredi rabbi, Mose Szófer (1841–1917), évfordulója, elul 7. Régi pozsonyi családból származik, aki több neves rabbit is adott Magyarországnak, nagybátyjai között találjuk a משה נפתלי vagy a ילקוט אליעזר szerzőit is – s jöllehet ő maga is termékeny író volt, munkáit szerénységből nem engedte kiadatni. Sokáig nem vállalt rabbiállást, hanem kizárólag a Tóra-tanulásnak szentelte napjait, míg nem a szendrői hitközségnek sikerült megnyerniük őt. Ottani működése alatt a szendrői jesiva virágzásnak indult, majd hasonló áldás szállt Tiszafüredre, ahol 1891-től haláláig építette a környék egyik legmagasabb Tóra-bástyáját. Füredi működése alatt sokat fejlődött a hitközség, az új iskola és új zsinagóga is ekkor épült. Halála után egyik veje, a tokaji rabbi fia, Strasser Smuél Binjámin háKohén került az örökébe. Sírját, mely fölé ohelt is építettek, ma is sokan látogatják. Emlékéből fakadjon áldás!

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.09.02.–09.08.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinaogóga	19:30	09:00; 19:10; 19:53	09:00 (vasárnap) 07:00 és 08:00 (hétfőtől péntekig) 13:30 és 19:10 (vasárnap-csütörtök) 19:40 és 21:30 (vasárnap-csütörtök)
Desseffy zsinagóga	19:00	9:30; 19:00	08:30; 18:30; 19:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

Hanna Deli

Szeretettel várjuk vendégeinket a Hanna Delibe folyamatosan bővülő árukészlettel, házi készítésű süteményekkel az új teraszon. Péntekenként kézműves barchesszal, jeruzsálemi kuglival stb.
Cím: 1074 Budapest, Dob u. 35; Telefon: +36 (1) 342 1639
Rendelés leadása: rendeles@maoih.hu
Nyitvatartás: Hétfő – Csütörtök: 9:00–18:00; Péntek: 7:00–15:00

Több mint 10 ezer ember Reb Jojlis sírjánál

Egy nem rég közölt drón-felvétel alapján megállapítható, hogy a szentéletű Reb Teitelbaum Jojlis, szatmári rebe 43. jorcájtján több mint 10 ezer ember vett részt. Kívánjuk, hogy a קריית יואל-ben elmondott imák mind találjanak meghallgatásra!

Nap	Időpont	Téma	Előadó
Vasárnap	18:00–19:00	Készüljünk az őszi nagyünnepekre	R. Paskesz Zev
Hétfő	19:00–20:30	Talmud-tanulás az Almában (Városmajor utca 60.)	R. Hegedűs Saul
Kedd	18:00–19:00	Hetiszakasz RÁSI-val	R. Paskesz Zev
Szerda	18:00–19:00	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
Csütörtök	18:00–19:00	Hetiszakasz chászidut	R. Paskesz Zev

Kol Jákov 2022 – 53. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
A hirdetések közzétételkor teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.